

SUOMEN
KÄSIPALLOLIITTO
Finlands
Handbollförbund

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA

2022–2024

Käsipalloa voivat pelata kaikki

Yleistä

Käsipalloliitto on sitoutunut Reilun Pelin -periaatteisiin ja haluaa edistää omalta osaltaan jokaisen tasavertaista mahdollisuutta liikuntaan ja urheiluun. Käsipalloliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa esitellään liiton toimintaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta. Suunnitelma on laadittu ensimmäisen kerran 2016 aina kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tämä on siis järjestyksessään toinen päivitys suunnitelmaan. Tämän suunnitelman tavoitteita ja saavutuksia käsitellään myös vuosittain liiton vuosikertomuksessa ja toimintasuunnitelmassa.

Liitto on osallistunut eri tavoin yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Euroopan Käsipalloliiton (EHF) liittyminen naisten tasavertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista urheilussa tukevaan Brightonin julistukseen sai alkusysäyksensä Suomen aloitteesta vuonna 2011. Asiaa pidettiin yllä vuosittain, kunnes vuonna 2016 EHF allekirjoitti sopimuksen (Brighton plus, päivitetty Helsingissä 2014).

Liittohallitus linjasi kaudesta 2015–16 alkaen erityisen Fair Play -näkökulman, joka antaa erotuomareille ja otteluvalvojille eväitä puuttua tiukemmin syrjivään tai muutoin osoittelevaan kielenkäyttöön. Linjausta on tuettu #respect -kylteillä otteluissa sekä teemaan liittyvillä kirjoituksilla kausittain.

Kaudelle 2019–20 otettiin käyttöön *Ei rasismille* -ohjeistus, jonka nojalla erotuomari voi keskeyttää tai jopa päättää ottelun, mikäli rasistinen käyttäytyminen katsojien joukossa sitä edellyttää. Ohjeistusta ei ole toistaiseksi tarvinnut kertaakaan käyttää otteluissa.

Käsipalloliitto on myös aktiivisesti osallistunut syrjinnän vastaisiin kampanjoihin. Punainen kortti -rasismille on tuttu kampanja monilta vuosilta niin maajoukkue- kuin seuratasolla. Edellisen vuoden aikana liitto osallistui mm. #pukukoppipuhe -kampanjaan, jonka tavoitteena on kannustaa seuroja luomaan sanoillaan parempaa urheiluympäristöä sekä Ihmisoikeusliiton koordinoimaan #ÄläRikoUrheilua -kampanjaan. Kyseinen kampanja herätteli liikunnan ja urheilun ystäviä entistä parempaan urheilumaailmaan, jossa jokainen voi urheilla turvallisesti omana itsenään. Käsipalloliiton henkilökunta osallistui myös Ihmisoikeusliiton tarjoamaan kaksipäiväiseen koulutukseen.

Käsipalloliitto on mukana Väestöliiton koordinoimaan Et ole yksin -palvelussa, jonka tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä epäasiallista käytöstä ja häirintää urheilussa. Väestöliiton ja urheilujärjestöjen yhteishankkeella pyritään takaamaan, että jokainen voi harrastaa urheilua turvassa.

Tuhansista harrastajista huolimatta soveltavan käsipallon tarjonta on ollut pientä. Monille erityisryhmille ei löydy juuri omiin tarpeisiin räätälöity ryhmiä. Seuroissa kuitenkin ylläpidetään avoimia ryhmiä, joihin ovat tervetulleita pelaamaan kaikki iästä ja valmiuksista riippumatta.

Koronapandemia on myös sotkenut suunnitelmia. Esimerkiksi perinteinen mielenterveyskuntoutujien SM-turnaus jouduttiin perumaan sekä vuonna 2020 että 2021. Mielenterveyskuntoutujien SM-turnaus on liiton vuosittain järjestämä odotettu tapaus, jonka suojelijana on nähty mm. presidentti Tarja Halonen. Nyt kahden vuoden tauon jälkeen turnaus pystytään jälleen järjestämään keväällä 2022.

Unified-käsipallo

Käsipalloliitto käynnisti vuodenvaihteessa 2021–22 yhteistyössä Paralympiakomitean ja FSI:n kanssa projektin tuoda Unified-käsipallo saataville Suomessa. Suomessa on noin 40 000 kehitysvammaista ja Unified-käsipallossa kehitysvammaiset ja muut erityistä tukea tarvitsevat urheilijat pelaavat samoissa joukkueissa vammattomien Unified-partnereiden kanssa. Partnereina voi toimia esim. entiset maajoukkuepelaajat ja seuran junioripelaajat, jotka eivät halua enää kilpailla niin kovaa.

Projektisuunnitelma Unified-käsipallon tuomiseksi tarjolle on laadittu ja oppia ammennetaan mm. koripallon puolelta. Käsipalloliitto hakee kehittämistukea projektille ja tavoitteena on ensimmäisen vuoden kokeilujen jälkeen saada pysyviä joukkueita kasaan, jotta otteluita voidaan pelata.

Kysely

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman päivityksen pohjaksi liitto toteutti vuoden 2021 lopussa yhdenvertaisuuskyselyn. Kyselyn avulla päivitettiin näkemys yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilasta Käsipalloliitossa. Kyselypohjana käytettiin Suomen Olympiakomitean liikuntajärjestöille tarjoamaa yhdenvertaisuuskyselyä ja se lähetettiin kaikille liittoon työsuhhteessa oleville sekä liiton luottamushenkilöille. Vertailupohjaa antavat kaksi aiemmin toteutettu kyselyä (2016 ja 2018).

Kysely lähetettiin 33 henkilölle ja kyselyyn vastasi 13 henkilöä, joten vastausprosentti oli 40. Iältään vastaajista 61 % oli yli 49-vuotiaita, 31 % 40–46-vuotiaita ja 8 % 30–39-vuotiaita. Alle 30-vuotiaita kyselyyn ei vastannut. Heistä naisia oli 23 % ja miehiä 77 %. Luottamushenkilöitä vastaajista oli 85 % ja työntekijöitä 15 %.

Kysely osoitti, että Käsipalloliitossa on mietitty yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysymyksiä ja asioita on pystytty viemään eteenpäin. Liiton ilmapiiri koettiin innostavaksi, moniarvoiseksi ja avoimeksi vastausten keskiarvon ollessa 4 asteikolla 1–5. Vaikka keskiarvo on hieman alempi kuin vuonna 2018 (4,28), on se kuitenkin korkeampi kuin vuonna 2016 (3,65). Lisäksi käytännössä kaikki olivat sitä mieltä, että liitossa keskustellaan yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista (ka. 4,15).

Käsipalloliitto nimesi työryhmän valmistelemaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Ryhmä tarkastelee suunnitelman ajantasaisuutta vuosittain sekä tekee ehdotuksia uusista suuntauksista. Ryhmän tehtävänä on myös varmistaa, että suunnitelma viestitään jäsenistölle. Suunnitelman hyväksyy aina liittohallitus.

Työryhmän kokoonpano 2022:

Jari Laine, liittohallituksen puheenjohtaja

Laila Andersson, liittohallituksen ja nuorisovaliokunnan jäsen

Päivi Mitrunen, toiminnanjohtaja

Taneli Tiilikainen, kilpailupäällikkö, kilpailuvaliokunnan puheenjohtaja

Yleinen ilmapiiri

Järjestön yleinen ilmapiiri koetaan kyselyn mukaan hyväksi keskiarvon ollessa 4 asteikolla 1–5 (v. 2018 ka. 4,28/5 ja v. 2016 ka. 3,65/5). Luottamushenkilöiden sekä henkilökunnan koetaan olevan samanarvoisia ka. 4,23/5 (v. 2018 ka. 4,17/5 ja v. 2016 ka. 3,94/5). Keskustelu yhdenvertaisuuteen liittyvissä asioissa on liitossa kehittynyt kyselyn mukaan vuosien varrella (v. 2021 ka. 4,15/5, v. 2018 ka. 3,72/5 ja v. 2016 ka. 3,18/5).

Kaikki kokivat, että liiton työntekijä tai luottamushenkilö voi tuoda liiton järjestämän urheilutapahtuman avec-tilaisuuteen samaa sukupuolta olevan puolisonsa. Lisäksi kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että liiton järjestämiin juhlatilaisuuksiin ja illanviettoihin on helppoa osallistua, vaikka ei käyttäisi alkoholia.

Esteettömyyden toteutuminen

Liitto järjestää toimintaa mahdollisimman monipuolisesti erilaisiin tarpeisiin. Harrastesarjat ovat matalan kynnyksen sarjoja, joissa kustannukset, mm. lisenssihinnat, on pidetty alhaisina. Juniori-ikäluokissa on mahdollisuus osallistua haastajasarjoihin, joissa pelien määrä on lähtökohtaisesti vähäisempi kuin kilpasarjoissa. Myös eri-ikäisten seniorisarjoja järjestetään kysynnän mukaan ja vuodelle 2022 toteutetaan ensimmäistä kertaa miesten 60 v. SM-turnaus.

Eri ryhmien mahdollisuuksia osallistua liiton toimintaan ei kyselyn mukaan pääsääntöisesti koeta hankalaksi, mutta tiettyjä ongelmia on havaittu. Harrastajamäärä ei ole toistaiseksi riittänyt monien erityisryhmien järjestämiseen. 69 % vastaajista kuitenkin katsoo, että Käsipalloliitto tarjoaa toimintaa erityisryhmille. Lisäksi vapaissa kommentteissa käy ilmi, että vaikka toimintaa ei ole, niin sitä uskottaisiin pystyttävän järjestämään, mikäli kysyntää olisi. Samoin 69 % vastaajista katsoo, että toimintaa pyritään kehittämään aiemmin tavoittamattomille tai aliedustetuille ryhmille, kuten maahanmuuttajille.

Käsipalloliitto käynnisti 2021–22 vuodenvaihteessa yhteistyössä Paralympiakomitean sekä FSI:n kanssa projektin, jonka avulla on tarkoitus saada Unified-käsipallo tarjolle Suomessa. Tämä mahdollistaisi kehitysvammaisten/muiden erityisryhmien osallistumisen käsipalloon ja näin laajentaisi käsipallon tarjontaa.

Käsipalloliitto järjestää kaikki maaottelutapahtumat sellaisissa puitteissa, joissa liikkumisrajoitteisille henkilöille voidaan tarjota riittävästi paikkoja. Myös liiton toimitilojen koetaan fyysisesti esteettömiä ja saavutettavia (v. 2021 ka. 4,38/5, v. 2018 ka. 4,2 vrt. v. 2016 ka. 3,88/5). Esteettömyyttä ja saavutettavuutta katsotaan edistettävän kohtuullisesti (v. 2021 ka. 3,62/5, v. 2018 ka. 3,78/5 ja v. 2016 ka. 3,24/5).

Käsipalloliiton lisenssipelaajista 52 % on miespuolisia (v. 2018 54 % ja v. 2016 57 %) ja 48 % naispuolisia (v. 2018 46 % ja v. 2016 43 %). Näin ollen voidaan sanoa, että laji kiinnostaa miehiä/poikia ja naisia/tyttöjä yhtä paljon. Kun tarkastellaan pelkästään juniori-ikäisiä pelaajia, lukemat ovat toisin päin, eli tyttöjä on 52 % ja poikia 48 %.

Liitto pyrkii toimenpiteillään edistämään tasa-arvoa. Esimerkiksi maajoukkueisiin panostetaan taloudellisesti puhtaasti urheilullisten kriteereiden pohjalta ja aikuisten SM-tasolla noudatetaan samoja

toimintaohjeita ja kriteereitä sekä miehissä että naisissa. Myös toiseksi korkeimmalla sarjatasolla, 1. divisioonassa, otettiin samat toimintaohjeet käyttöön miehissä ja naisissa kaudella 2021–22.

Toimenpiteistä huolimatta kaksi vastaajista oli havainnut tai kohdannut kertaluontoista syrjintää ja yksi vastaajista jopa jatkuvaa syrjintää työyhteisössä tai luottamustoiminnassa. Syrjinnän oletetuista syistä mainittiin: sukupuoli, mielipiteet ja syntyperä tai etninen tausta. Tämän tarkemmin ei käynyt ilmi, missä tilanteissa näin on tapahtunut.

Käsipalloliitto meni loppuvuonna 2018 mukaan Väestöliiton ja urheilujärjestöjen yhteiseen Et ole yksin -palveluun, johon syrjityksi itsensä kokenut henkilö voi luottamuksellisesti olla yhteydessä ja saada apua. Tämä on kyselyn mukaan lisännyt tietoisuutta mahdollisuudesta saada apua tilanteisiin, joissa syrjintää on havaittu tai kohdattu.

Vuonna 2016 kukaan ei ollut sitä mieltä, että liitolla olisi toimintatapa tilanteisiin, joissa harrastaja/urheilija kokee tullessa syrjityksi. Vuonna 2018 33 % oli sitä mieltä, että määritelty toimintatapa on olemassa. Vuoden 2021 kyselyssä jo 54 % oli sitä mieltä, että järjestöllä on määritelty toimintatapa, miten tilanteissa edetään. Liiton tietoon ei kuitenkaan ole tullut yhteydenottoja, joten liitolla ei ole tarkkaa tietoa siitä, kuinka paljon palvelua on käytetty.

Viestintä

Käsipalloliiton tavoitteena on aktiivinen ja ajantasainen viestintä. Viestinnässä käytetään hyväksi useampia kanavia ja myös jäsenseurojen omia tiedotteita jaetaan liiton kautta eteenpäin. Eri medioissa olevia käsipalloartikkeleita (sekä suomen-, ruotsin- että englanninkielisiä) jaetaan ja näin tarjotaan uusinta tietoa harrastajille ja seuraajille.

Huippukäsipalloa näytetään yksittäisinä otteluina Ylen kanavilla ja valikoidusti monikameratuotantona VeikkausTV:ssä. Viimeiset kolme kautta kaikki miesten SM-liigan ja naisten SM-sarjan ottelut on striimattu SolidSport -palveluun ja osa seuroista on kehittänyt tuotantoa selostuksen ja grafiikoiden avulla. Käsipalloliitto tuottaa Euroopan liiton määritysten mukaisesti TV-signaalin kaikista miesten ja naisten toisen vaiheen EM-karsintaotteluista.

Käsipalloliiton virallinen kieli on liiton perustamiskirjan mukaan Suomi, mutta liitto on ylpeästi kaksikielinen järjestö, sillä monella pelaajalla ja lajin seuraajalla on kotikielenä ruotsi. Palvelua saa myös muilla kielillä, kuten vastausten perusteellakin voidaan päätellä (92 % on sitä mieltä, että palvelua saa myös muilla kielillä kuin suomeksi ja ruotsiksi). Yhteisenä kielenä kaikilla on käsipallo.

Liitto tiedottaa avoimesti päätöksistä ja linjauksista ja ne tehdään aina yhteistyössä jäsenten kanssa. Liiton nettisivusto on virallinen tiedotuskanava, lisäksi käytetään aktiivisesti Facebookia, Twitteriä ja Instagramia. Facebookissa liitolla on yli 4800 seuraajaa, Twitterissä seuraajia on yli 1000. Instagramissa seuraajia on yli 2100 ja määrä kasvaa koko ajan.

Suoraan jäsenille lähtevät tiedotteet ovat yleisiä, jotta tavoitettavuus olisi mahdollisimman hyvä. Liiton viestintä nähdään kohtuullisen avoimena, monipuolisena ja kattavana (v. 2021 ka. 3,62/5, v. 2018 ka. 3,72/5 ja v. 2016 ka. 3,35/5).

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Sarjoja järjestetään kaikille ikäryhmille, tytöille, pojille, naisille, miehille, lapsista aikuisiin. Seniorisarjoja ja erityisryhmien sarjoja järjestetään kysynnän mukaan. Viime vuosina on järjestetty esimerkiksi mielenterveyskuntoutujien SM-turnaus vuosittain ja nyt on aloitettu projekti Unified-käsipallon käynnistämiseksi. Tytöt/naiset saavat sääntöjen mukaan pelata myös poikien/miesten sarjoissa.

Käsipalloliiton lisenssipelaajien ikä- ja sukupuolijakauma 2020–2021 (yhteensä 3284 lisenssiä, huom. koronapandemian seurauksena n. 1000 lisenssiä odotettua vähemmän):

Lisenssimäärän (3284) jakautuminen

Nuoret (alle 20 v.)

Tytöt	52 %
Pojat	48 %

Aikuiset (yli 20 v.)

Naiset	39 %
Miehet	61 %

Yhteensä

Naispuolisia	48 %
Miespuolisia	52 %

Liiton palveluksessa on n. 100 erotuomaria ja heistä 45 % naispuolisia ja 55 % miespuolisia.

Liittohallituksessa on kahdeksan henkilöä, joista kolme on naispuolisia. Hallituksessa on tällä hetkellä 30–65-vuotiaita jäseniä ja hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta. Jäsenyhdistykset asettavat ehdokkaat hallitukseen. Liiton säännöissä mainitaan, että eri sukupuolet tulee olla edustettuna liittohallituksessa.

Valiokuntia on kuusi: kilpailu-, kurinpito-, nuoriso-, erotuomari-, palkitsemis- sekä valmennusvaliokunnat. Eri valiokunnissa on jäseninä seurojen edustajia, aktiivipelaajia ja -valmentajia sekä käsipallon harrastajia ja kehittäjiä. Myös liiton henkilökunta on edustettuna valiokunnissa. Valiokuntien jäsenet ovat kotoisin koko käsipallo-Suomesta. Valiokuntien jäsenistä 25 on miehiä (v. 2018 21 ja v. 2016 22) ja 8 naisia (v. 2018 10 ja v. 2016 6).

Maajoukkueita on menestyksestä ja vuodesta riippuen käynnissä yhtäaikaaisesti 6–9, joista 2 on aikuisten (miehet ja naiset) ja 4–7 nuorten (pojat ja tytöt) maajoukkuetta. Maajoukkueiden joukkueenjohtajaksi nimetään aina saman sukupuolen edustaja.

Maajoukkuetoimintaan osoitetaan rahoitusta samoilla periaatteilla niin tyttöjen/naisten kuin poikien/miesten puolella. Nuorten maajoukkueiden pelaajien omavastuuosuudet ovat samat sukupuolesta riippumatta. Menestyksestä ja turnauspaikoista riippuen eri maajoukkueiden budjetti vaihtelee vuosittain. Mikäli kansainvälistä menestystä ei tule, tilalle järjestetään muuta toimintaa.

Liitolla on maajoukkuerahasto, josta vähävaraisille on mahdollisuus saada tukea omavastuuosuuden maksamiseksi. Kyselyn mukaan 85 % on sitä mieltä, että vähävaraiset on huomioitu järjestön toiminnassa (vuoden 2018 kyselyssä 78 % oli samaa mieltä). Rahastosta on myönnetty vuosi vuodelta enemmän tukea, joten rahasto on tunnetumpi ja sen myötä myös hakijoita on enemmän, eikä kaikille voida tukea myöntää. Luvut kuitenkin osoittavat, että vähävaraiset huomioidaan järjestön toiminnassa ja tuen tarve kasvaa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo organisaatiossa

Käsipalloliitossa on neljä henkilöä (kaksi miestä ja kaksi naista) vakituudessa työsuhhteessa, kaksi määräaikaista ja lisäksi kaksi valmentajaa. Käsipalloliitto ottaa lisäksi harjoittelijoita tarpeen ja kysynnän mukaan. Myös opinnäytetöiden tekemiseen käsipallosta annetaan neuvonta-apua.

Liiton henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua eri koulutuksiin oman kiinnostuksen ja työtehtävien mukaan. Käsipalloliitto osallistuu yhteiseen työsuojelutoimintaan ja tukee työntekijöiden perhe- sekä opintovapaille osallistumista.

Liiton kouluttajakoulutukseen valitaan osallistujat yksinomaan pedagogisten sekä lajitaitojen perusteella. Valmentaja- ja ohjaajakoulutukseen ei ole rajoitteita, vaan kaikki kiinnostuneet henkilöt voivat osallistua. Koulutusmateriaalit valitaan siten, että eri sukupuolet ja etniset taustat ovat edustettuina.

Yhteenveto

Liitto oli kyselyyn vastanneiden mielestä onnistunut mm. seuraavissa yhdenvertaisuusasioissa:

- keskusteleva kulttuuri
- sukupuolten välinen tasa-arvo
- erityisryhmät: mielenterveyskuntoutujien SM-turnaus
- #respect -toimintamalli onnistuttu jalkauttamaan seuroihin
- seksuaalivähemmistöön kuulumisen on luonnollinen asia

Seuraavissa yhdenvertaisuusasioissa nähtiin kehittämismahdollisuuksia

- sukupuolten välinen tasa-arvo
- maahanmuuttajien huomiointi ja mukaan saanti
- vammaisurheilun mahdollisuudet (esim. Unified-käsipallo)

Kaiken kaikkiaan kyselystä kävi ilmi, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita on mietitty Käsipalloliitossa ja kehitystä myönteiseen suuntaan on tapahtunut monissa asioissa. Yhdenvertaisuusasioiden tietoisuuden huomioon ottamisen on kuitenkin oltava jatkuvaa, jotta myönteinen kehitys voi jatkua.

Yhdenvertaisuuden edistäminen toiminnassa 2022–2024

1. Osallistutaan syrjinnän vastaisiin kampanjoihin (Punainen kortti rasismille!, #ÄläRikoUrheilua, #pukukoppiuhe)
2. Lisätään tietoisuutta siitä, miten löytää apua häirintätapauksissa ja muissa rikkomuksissa (Et ole yksin -palvelu, SUEK:n ILMO-palvelu, liiton toimintaohjeet häirintäpäilyissä)
3. Rakennetaan toimintatapoja turvallisen ja viihtyisän harrastusilmapiirin luomiseksi (Trygga relationer inom idrott -hanke, koulutukset aiheesta liiton valmentajakoulutuksessa)
4. Lisätään erityisryhmien osallistumisen mahdollisuuksia käsipallossa (Unified-käsipallo, mielenterveyskuntoutujien SM-turnaus)
5. Luottamuselimiä ja työryhmien henkilövalinnat ovat monimuotoisia, jotta ryhmiin varmistetaan tarvittava monipuolinen osaaminen (toimisto, liittohallitus, valiokunnat, maajoukkueet)
6. Taataan harrastus- ja osallistumismahdollisuus toimintaan riippumatta iästä, tavoitteista ja lähtökohdista (jatkuva sääntöjen kehittäminen ja arviointi, seurojen tarjonta)

Yhdenvertaisuustyöryhmä vastaa suunnitelman toteutumisen seuraamisesta sekä esittää hallitukselle muutoksia suunnitelmaan.

23.3.2022 Suomen Käsipalloliiton liittohallitus

